

איש לרעהו

ליקט אפרות חז"ל, רעיונות, עובדות והנהגות כגדולי ישראל, על פדות טובות שמביאות לאהבת הזולת, הנלפדות כפרשת השבוע

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש א חשון תשע"ב: הדלקת נרות - ירושלים 4:18 תל-אביב 4:33 חיפה 4:23 מוצאי שבת - ירושלים 5:30 תל-אביב 5:32 חיפה 5:30 ר"ת 6:09

פרשת נח

"הו מתונים בדין"

"שלא ירשיעו... עד שיראו..."

דלתו של החזון איש הייתה פתוחה בפני כל אדם. הוא שמסר נפשו על לימוד התורה עד כלות הנפש ממש, עשה עצמו כהפקר כאשר פנה אליו יהודי הזקוק לעזרה.

אולם הרבנית ע"ה אשת החזון איש, אשר דאגה לו וטיפלה בו במסירות נפש גדולה, לא הניחה לכל אדם להכנס בכל עת אל החזון איש ולהפריע לו בלימודו.

פעם השיח החזון איש את אשר על ליבו לפני מקורבו רבי שלמה לוריץ ז"ל וכה אמר: "לרבים יש טענות על הרבנית, ואני צריך ללמד סנגוריה עליה. הרבנית כמעט אינה רואה, ורק מסיבה זו היא מגבילה אנשים מלהכנס אלי. האמן לי: אילולא ראיתי את הלב השבור בהבעת פניהם המודאגות של האנשים הבאים אלי, אזי גם אני לא הייתי מקבל אותם... מאד כואב לי שאני צריך להקדיש כל כך הרבה זמן על חשבון לימודי לטפל באנשים. אבל בראותי את פני האדם, אני מרגיש את הכאב שבלבו, ורחמי נכמרים עליו, ואני מקבלו ומקדיש לו את מלא הזמן הדרוש כדי לעזור לו".

גם הרבנית, אילו הייתה רואה את הבעת פניהם של האנשים הבאים אלי, ודאי הייתה מניחה להם להכנס, אבל כיון שהיא איננה רואה, היא נוהגת בהתאם להגיון, והרי לפי ההגיון אין מקום להניח להם לבטל אותי מלימודי..."

במחיצתם

אל ימהר לדון את חברו עד שיגיע למקומו!

נלמד מהפסוק: "וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל" (פרק י"א)
וכתב רש"י: "לא הוצרך לכך, אלא בא ללמד לדיינים שלא ירשיעו הנידון עד שיראו ויבינו" (מדרש תנחומא). וזה לשון המדרש: "וכי הוא צריך לרדת ולראות והלא הכל צפוי וגלוי לפניו שנאמר ידע מה בחשוכא ונהורא עמיה שרא. אלא ללמד לבריות שלא לגמור את הדין ושלא לומר דבר מה שלא רואין."

כתב רבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה גריח): "והנה כי תראה אדם אשר ידבר או יעשה מעשה, ויש לשפוט דברו ומעשהו לצד חובה ולצד הזכות, אם האיש ההוא ירא אלוקים - נתחייבת לדון אותו לכף זכות על דרך אמת, גם כי יהיה הדבר קרוב ונוטה יותר אצל הדעת, לכף חובה, ואם הוא מן הבינונים אשר יזהרו מן החטא ופעמים יכשלו בו, יש עליך להטות הספק ולהכריעו לכף הזכות, כמו שאמרו חז"ל (שבת קכז): הדין את חברו לכף זכות המקום ידינהו לכף זכות, והיא מצות עשה מן התורה שנאמר "בצדק תשפוט עמיתך". ואם הדבר נוטה לכף חובה יהיה הדבר אצלך כמו ספק ואל תכריעהו לכף חובה. ואם האיש ההוא רוב מעשיו לרוע, או בחנתו כי אין יראת אלוקים בלבו, תכריע מעשיו ודבריו לכף חובה, שנאמר (משלי כא-יב) "משכיל צדיק לבות רשע מסלף רשעים לרוע".

בספר ראשית חכמה (שער העונה פ"ד-לו) הביא מהחסידיים הראשונים שהיו דנים כל אדם לכף זכות ואפילו היו רואים לאדם עושה דבר שהיה נראה לרבים כדבר עבירה, לא היו מבזין אותו בליבם, אלא דנים אותו לכף זכות ואומרים, אפשר שלא עבר, וכוונתו היתה לדבר אחר והיו מסתלקין מן החשד, שכל החושד בכשרים לוקה בגופו.

לכאורה יש לתמוה על דברי חז"ל "הדין את חברו לכף זכות המקום ידינהו לכף זכות" דבשלמא החבר, שמא אינו יודע כל העובדות לאשורן לכן מספק צריך לדון לזכות, אך השי"ת הרי יודע הכל כפי האמת ומה שייך לומר שגם הוא ידינו לכף זכות!?

ותירץ הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל עפ"י פירושו של האלשיך הק' בפסוק "כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא" (קהלת ז"ב), היינו שבכל טוב שעושה הצדיק יש קצת חסרון כמו פניה שלא לשם שמים, והחובה לדון לכף זכות היינו לייחס את עיקר המעשה לכוונה הטובה. כך גם הקב"ה ידון את מעשיו עפ"י הכוונה הטובה שבהם תוך התעלמות מהרע שבהם.

עלון איש לרעהו זה מוקדש לעילוי נשמתם של

ר' שמואל זאב הלוי בן ר' שלמה הלוי וילפסון ע"ה נלב"ע י"ם ב' דחזה"פ סוכות

הרב שלמה בן ר' חיים ר' נגד ע"ה נלב"ע כ"ה תשרי

מרת פייגע (פני) בת ר' יששכר דוב הכהן ע"ה נלב"ע ג' חשוון

ת.נ.צ.ב.ה.

שלא להכשל באיסור גזל מכל אשר לרעהו!

נלמד מהפסוק: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" (פרק וי"ג)

ואמרו חז"ל: "בא וראה כמה גדול כחה של חמס. שהרי דור המבול עברו על הכל ולא נחתם גזר דינם עד שפשטו ידיהם בגזל שנאמר כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ" (סנהדרין קה.). וכן מובא במדרש: דור המבול ע"י שהיו שטופים בגזל, לפיכך לא נשתייר מהם פליטה (בראשית רבה לח"ו).

חמור הוא מאוד העונש הנגזר על עון גזל, עד שאמרו חז"ל (בתנחומא פרשת נח-ד): "אין לך חמור בכל האיסורין שבתורה מעונש הגזל. דאמר ר' אליעזר, כל עבירות שבתורה עברו דור המבול עליהן, ולא נחתם עליהם גזר דינן למחות את זכרם במי המבול עד שפשטו דיהם בגזל".

גם הגזירה שהיתה על נינוה, כפי שהכריז יונה הנביא (פרק ג=ד): "עוד ארבעים יום ונינוה נהפכת", היתה על שפשטו ידיהם בגזל. כפי שנאמר בהמשך (פסוק ה) "וישובו איש מדרכו הרעה ומן החמס אשר בכפיהם". ופירש הרד"ק: "מן החמס - הוא כנגד כולם ועליו נגזרה גזירתם".

אחד מד' דברים שעליהם נגעים באים הוא הגזל (ערכין טז.). ובגמרא (שבת לב:) אומרים חז"ל שבעוון גזל מגיע גובאי [=ארבה] ונהיה רעב ובני אדם אוכלים בשר בניהם ובנותיהם רח"ל. עוד אומרים חז"ל במדרש (שמו"ר - כב) כי מי שידיו מלוכלכות בגזל אף שקורא ומתפלל להקב"ה, אינו נענה! וכל כך למה? משום שתפלתו בעבירה.

וגזל עניים חמור יותר, כפי שמתבאר מדברי חז"ל (במדרש תהילים - יב): אמר ר' יודן, גדול עונש גזל עניים, יותר מעון דור המבול. בדור המבול כתוב (תהילים כט) "ה' למבול ישב". כביכול בישיבה נפרע מהן, ובזה כתוב: "עתה אקום" - אינו נפרע מהם אלא בקימה. "אשית בישע יפיח לו" - רבי אושעיא אמר: כשאשית ישועה לאלו, ארתח מדת הדין לאלו.

עד כמה חמור עונשו של הגזלן, ועל אחת כמה וכמה כאשר גזל הוא את העני, ניתן ללמוד מדברי חז"ל ומפירושו של רבינו יונה ז"ל (בספרו שערי תשובה שער ג'כד), וכה כתב: "וגזל העני חייבים עליו מיתה בידי שמים, שנאמר (משלי כב-כב) "אל תגזול דל כי דל הוא ואל תדכא עני בשער כי ה' יריב ריבם וקבע את קובעיהם נפש".

"פירוש: אל תגזול דל בעבור שהוא דל ואין עוזר לו, ואל תדכא עני בשער בהכלמה ובבזיון בשער, כלומר: ברבים. וכענין שנאמר (ישעיה ג'טו) "מה לכם תדכאו עמי לפני עניים תטחננו". "כי ה' יריב ריבם" - אחר שאין להם סומך ומי שיטעון ויריב ריבם, וקבע את קובעיהם נפש" - אחרי שהובאת אליו צעקת הדל לא יקח ממך ממון תחת הגזילה אשר גזלת, אבל ישל אל-ה' נפשך" וכו'.

"הנני יורד מעל כסאי נקי כפיים..."

בני רב ודמעות כמים הגיר הגרי"ז סולובייצ'ק זצ"ל מעיניו הטהורות כאשר הגיע לידיו מכתבו של הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל שכתב לאנשי קהילתו בברודי, בו הוא מודיע להם על עזיבתו את משרת הרבנות בעיר שבה החזיק במשך ארבעים ושמונה שנים...

היה זה באחד מביקוריו של הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל בביתו של הגרי"ז ואז סיפר לו כי יש עמו את העתק נוסח מכתבו המרטיט של רבה של ברודי. הגרי"ז שידע על קיומו של המכתב ביקש מרבי אריה שיאות להשאירו בידיו לעיון.

בשעת הכושר הקרובה התיישב הגרי"ז מול המכתב והחל קורא מתוכו בקול רם. כאשר הגיע אל המשפט בו כותב רבי שלמה קלוגר: "הנני יורד מעל כסאי נקי כפיים כאשר עליתי עליו בתחילה..." פרץ בבכי של התרגשות עמוקה, ובניו, בהחזירים את המכתב לידי בעליו רבי אריה לוי ציינו באזניו כי זה זמן רב שלא ראו את אביהם בוכה כפי שבכה בעת קראו את המלים הללו.

כי על כן, ידע הגרי"ז היטב מחכמתו ונסיונו בעשרים שנות רבנותו, עד כמה קשה וכבידה האחריות המוטלת על שכמו של רב, ועד כמה הדבר כמעט בלתי אפשרי להכריז לאחר ארבעים ושמונה שנים: "הנני יורד מעל כסאי נקי כפיים כאשר עליתי עליו בתחילה".

הרב מבריסק

זהירות בממון הזולת

אחת ההנהגות והמדות שהטביע הצדיק רבי שלמאן מוצפי זצ"ל עמוק בנפשו, היתה זהירותו מקבלת כל הנאה או טובת הנאה מזולתו.

פעם אירע וחלה תקלה ברחיים של יד שהיה לרבי שלמאן. ניגש אל הצדיק רבי צדקה חוצין זצ"ל וביקש ממנו שישאיל לו את הריחיים שלו. הרב חוצין שהיה כבר זקן לימים וממילא לא השתמש בריחיים, נתנם לו במתנה גמורה.

משנפטרה הרב חוצין לבית עולמו, כאשר כלו ימי ה"שבעה", נשא רבי שלמאן את הריחיים בעגלה והוליקם אל האלמנה.

ואולם היא טענה, הרי במתנה נתנם לך ושלך הם. ומה אעשה אני בהם. אמר לה רבי שלמאן, אם כן, טלי מעותי תמורתם. שעה ארוכה התנהל ויכוח ביניהם. משראה כי האלמנה מסרבת לקבל את המעות, נטלם והלך לו ובלבד שלא יצעהר.

עולמו של צדיק

נקי כפיים ובר לבב

כאשר עמד רבינו הגרא"מ שך זצ"ל לפני ניתוח גורלי, ביקשו בני הבית לדבר אודותיו עם הרופאים שטיפלו בו, להסביר להם מי הוא... כדי שיזכה למיטב הטיפול ולתשומת הלב הראויה. אך הרב שך לא הסכים לכך באומרו: "אסור לבקש מן הרופא שיתמסר אלי יותר, שכן הדבר יבוא על חשבון חולים אחרים, ובזה אני עובר על איסור גזל, כי אני גוזל מהחולים, שמונעים מהם את זמן הטיפול שלהם. ברצוני לקבל טיפול בדיוק כמו כל חולה אחר".

כמו כן סירב לקבל חדר פרטי בבית החולים. הוא טען, כי במידה מסויימת גם דבר זה נעשה על חשבונם של אחרים, והיה צורך לסדר לו חדר, באופן שלא ידע שחדר זה שמור במיוחד בשבילו, ויחשוב שאין חולה נוסף להכניס לחדר.

היה זה מחזה רגיל לראות את הרב שך הולך בעצמו למכולת. כל תושבי האיזור זוכרים זאת. הוא עמד בתור כמו כולם. בעל המכולת, כמובן, רצה להקדים לשרת אותו לפני כולם, אך הרב שך סירב, למרות העובדה שכל העומדים בתור הסכימו. הוא אמר שאינו שונה מכולם ועליו לעמוד בתור כמו כולם. וכשרצו להקדים את תורו לפחות לפני הילדים, אמר: "זה ודאי אסור. מבוגרים יכולים למחול, אבל ילדים לאו בני מחילה הם, וממילא הדבר כרוך באיסור גזל".

לרדוף אחר השלום והאחדות ולהתרחק מן המחלוקת!

נלמד מהפסוקים: "הן עם אחד ושפה אחת לכולם... ומשם הפיצם ה'" (פרק יא, ט)

וכתב רש"י (מהמד"ר): וכי איזו קשה של דור המבול או של דור הפלגה? אלו [=דור המבול] לא פשטו יד בעיקר ואלו [=דור הפלגה] פשטו יד בעיקר להלחם בו, ואלו נשטפו, ואלו לא נאבדו מן העולם! אלא שדור המבול היו גזלנים והיתה מריבה ביניהם לכך נאבדו. ואלו היו נוהגים אהבה ואחדות ביניהם שנאמר שפה אחת ודברים אחדים. למדת ששנאו המחלוקת וגדול השלום.

אחדות אמיתית - כשכולם מתבטלים לרצון ה'

הגה"צ רבי חיים פרידלנדר זצ"ל טוען (בספרו שפתי חיים) כי איחודם של דור הפלגה היה רק חיצוני על דרך שיוון כמו שאמרו חז"ל "דברים אחדים - דברים אחדים מה שביד זה ביד זה ומה שביד זה ביד זה".

ישנם שני סוגי אחדות - אומר רבי חיים - יש אחדות של שותפות ויש אחדות של התבטלות. אחדות לצורך שותפות, כלומר, הצדדים משתתפים רק כדי שכל אחד יפיק תועלת יותר מרובה מהשותפות לעצמו. אמנם יש אחדות של התבטלות, שכל אחד מתבטל לכלל כיון שרואה את השלימות בכלל והוא רק חלק ממנו, איחוד אמיתי אפשרי רק אם כולם מתבטלים לרצון ה' שרוצה בעבודת כלל ישראל, זהו איחוד תוכני.

אולם כיון שהאיחוד היה רק חיצוני כדרך שותפות, שכל אחד יפיק את התועלת הגדולה לעצמו, לכן ע"י בילבול שפתם התפרק האיחוד ונעשו מריבות ביניהם כדברי חז"ל, ע"י שלא יבינו אחד את חברו.

מהותו של כלל ישראל - מוסיף רבי חיים - גם אם מעלתו הוא באחדות, מכל מקום אינו בדוקא על דרך שיוון, יש כהנים, לויים, תלמידי חכמים, ויש פשוטי עם, כפי שאמרו חז"ל (ויק"ר ל"ב) שזה רמוז בד' מינים, וע"י אחדותם כאחד מכפרים זה על זה, כי כל אחד הוא חלק מהכלל, ומועיל לכלל.

כשבני ישראל מאוחדים - הקב"ה דנם לכף זכות

על הפסוק "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כפר נפשו" (שמות ל"ב) שואל האלשיך הק': איזה חטא עשו שצריכים כפרה, והלא אותם שחטאו בחטא העגל כבר נענשו כאשר מתו שלושת אלפי איש!?

אלא ביאר כ"ק האדמו"ר גאב"ד אונגוואר - הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל, עפ"י מה שאמרו חז"ל (אבות פ"ג טו) "ובטוב העולם נידון". והיינו כשהקב"ה דן את כל העולם, דן אותם בטובו, אבל כשדן כל יחיד ויחיד, דן אותו לפי מעשיו.

לפיכך, כל זמן שבני ישראל נמנים כולם כאחד, אזי הקב"ה דנם לכף זכות, אבל כשהם נמנים כל אחד בפני עצמו ועוברים לפניו כבני מרון, אזי מדקדקים עם כל אחד ואחד. הוא שנאמר "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם". כלומר: כאשר יפקדו כל אחד בפני עצמו, כיון שיצא מן הכלל, מיד צריך כופר נפש.

זו הסיבה שנצטוו ליתן "מחצית השקל" ולא שקל שלם. להראות שאין האיש אדם שלם, אלא רק חצי אדם, ורק עם החצי השני נעשה שלם, ולכן ע"י שיתן איש כופר נפשו, מחצית השקל, יראה בזה שאינו נפרד מכלל ישראל אלא נכלל הוא בכלל, ועי"ז לא יהיה בהם נגף.

הכלי יקר מעיר כי שנת השמיטה אשר בה אין בעלות על תבואת השדה והכרם, שנה שבה העשיר והרש שוים בקיומו של הפסוק "והייתה שבת הארץ לכם לאכלה לכך ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך הגרים עמך". שנה זו היא הגורמת לאחדות ולשלום שכן ריב מצוי כאשר "זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי". לא כן בשנת השמיטה. בכך באה לידי ביטוי נאדר בקודש מצוות ה"הקהל" שנצטוו ישראל "מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות".

להפיל מחיצות...

משאת נפשו הגדולה של כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג, הגה"צ רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל הייתה להפיל מחיצות שהפרידו בעבר בין שבטי ישראל. בדרשות שהיה נושא ובשיחות שהיה מוסר, הצביע בכאב פעמים רבות על התופעה המעציבה שיצר הפירוד והמחלוקת גובר ומתפשט בימינו.

באחת משיחותיו הביא את הפסוק בתורה (דברים יז-ח) "כי יפלא ממך דבר למשפט, בין דם לדם, ובין דין לדין דברי ריבות בשערך". שאל האדמו"ר: הכיצד קורה שנעלם פתאום מחכמי ישראל דין מדיני התורה הקדושה? התשובה: משום שנתגלו "דברי ריבות בשערך" - בגין המחלוקות שהפרידו, משום שאין אחדות הלבבות בשערים המצויינים בהלכה!"

לפיז איש

רק בכח האחדות הצליחו לגבור...

בתשרי תרפ"ה נבחר הרכב חדש ל"ועד הקהילה" דפוניבז'. עם התכנס הועד החדש לישיבתו הראשונה ביקש הגאב"ד רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל בדברי ברכתו, לשמור על רוח האחדות ולהמנע מפירוד לבבות באשר "יש בה ערובה טובה להצלחת הפעולות המעשיות של קהילתנו".

ואכן במהלך חודשי החורף הבאים נוכחו אנשי ועד הקהילה לראות עד כמה צדק הרב דמתא כשתבע מהם לשמור על האחדות, כי רק בכוחם המאוחד יכלו לעמוד כנגד אותה כנופיה של בריונים מאנשי הצבא שהשתוללה בחוצות העיר והתכוונה לזרוע הרס בבתי המסחר היהודים, וע"י האחדות הצליחו לגבור עליהם.

הרב מפוניבז'

כשיש "כלל" זוכה גם היחיד...

רבות התריע הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, במיוחד בימי מלחמת העולם השנייה, על התוצאות המרות העלולות לבוא למי שפורש מן הציבור, ועל הצורך החיוני באחדות, וכה אמר:

קובץ של יחידים אינו "כלל". כדי להיות "כלל" צריך להיות במצב של "כאיש אחד בלב אחד". ואולם כשיש "כלל" זוכה גם היחיד. ואם הוא מתרחק, חלילה מתחייב הוא בעונשו! "בעינינו ראינו - ממשך רבי חיים - בדרך הנדודים במיר, לאלו שהיו עם הישיבה לא אירע דבר, וכולם יצאו מן הגלות האיומה בלי פגע... אך אלה שסרו מעט, אפילו כאלה שרק סרו כדי להפרד מקרובים באיזו עיירה סמוכה לדרך, על מנת לחזור ולהצטרף מיד לישיבה, אלה לא שבו עוד..."

שמירת אחדות הישיבה, היה היסוד הראשון בכל השיקולים שהועלו לאורך כל תקופת הגלות, בת שש השנים, באירופה, ביפן ובסין.

מח ולב

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

"צבטתי את עצמי... האם אני חולם?"

בחור שעובר הרבה גלגולים כבר שוכח איך ללמוד. אבל כאן הגעתי למקום מרוחק, בו גיליתי שמסתתר אדם כזה שיכול להחזיר לי את ה"געשמאק" ופשוט השתלם לי להשקיע! כל פעם היה שואל אותי 'נו, מה התחדש?' וכאשר התחלתי לומר משהו הוא כיוון אותי: מה התחדש לך בפשט"

"הגאון שליט"א גדול בלומדות, אך הוא בנה אותי מהמסד ועד הטפחות באמצעות ההכוונה כיצד ללמוד פשט. כך הוא החזיר לי את הטעם בלימוד, וכך בעצם החזיר לי את החיים!"

"כיום אני כבר נשוי ולומד בכולל. ידוע לי שלא רק אני, אלא שישנם בחורים ש"נתקעו" במצב מסוים במקום לימודם. הם היו יכולים להמשיך להיות תקועים, להקים בית בישראל, ולהמשיך את חייהם באותה נקודה ממנה לא התקדמו. בחורים אלו שינו את חייהם בשלוש מאות ושישים מעלות בעקבות תקופת "חיזוק" בה חל אצלם המהפך! זה החזיר להם את כל החיות בלימוד."

* * *

נסיים בדבריו המפליאים של ראש ראשי הישיבות, מרן רבי שמעון שקופ זצ"ל, אשר בהקדמה לספרו 'שערי יושר' מבאר את סוגית "תורת חסד".

הוא מנמק שכאשר אדם מתייחס אל עצמו כיחידה נפרדת אזי "הבל הוא וכאין נחשב". רק כאשר האדם קולט שהוא חלק מכל מערכת הבריאה, רק אז "רם ונשא גם ערכו הוא". רבי שמעון מדמה זאת לבורג הבורג בפני עצמו הוא כלום, אך כאשר הבורג הוא חלק ממכונה גדולה "הוא דבר חשוב מאוד - שהכלל בנוי מפרטים ואין בכלל אלא מה שבפרט".

רבי שמעון ממליץ להתבונן במבט זה על כל מתנות שמים ומשמני הארץ "שהם נתונים לכלל ישראל כולו, והתחלקותם ליחידים הוא רק בתורת גזברות - על מנת שיחלקם לנצרכים".

בהמשך דבריו הוא מדמה זאת לשומר באוצרות המלך שכאשר יוכיח את נאמנותו בשמירת אוצר קטן, הוא יזכה שיתמנה לשמירת האוצר הגדול. ומאידך, אם הוא לא יהיה נאמן בשמירת האוצר הקטן, יורידוהו למשרה עוד יותר קטנה.

באותה צורה מתנהלים אוצרות השמים הניתנים לאדם, כאשר אדם ממלא את תפקיד "הגזברות" שלו כראוי ליטול לעצמו כפי דרכי התורה, ומסייע גם לאחרים בלימודם "אז יתעשר ויתמנה לגזברות על אוצר גדול מזה!!!

הרב רפאל ברלזון

את השורות הבאות רשמנו מפיו של אברך יקר, שמסיפור חייו למדנו שישנה 'תורה' אך הרבה מעליה ניצבת 'תורת חסד'. בחז"ל ובספרי המוסר, מאריכים לבאר שכאשר אדם משכיל לשלב את החסד בתורה - היינו להשתדל ללמוד עם חלשים ממנו - אזי תורתו משתבחת והוא זוכה לסייעתא דשמיא בלימודו העצמי שבעתים!

סיפור חיים עם מסר נוקב לקראת פתיחת זמן החורף בהיכלי הישיבות הקדושות.

"למדתי בכמה ישיבות" הוא פותח בסיפור - שהוא בעצם סיפור חייו הרוחניים. הוא מונה את שם הישיבה הראשונה, שנחשבת לאחת הישיבות הטובות בעולם. ובהמשך עובר לישיבות פחות נודעות, עד לישיבה בחו"ל.

"עברתי כמה גלגולים" הוא מסכם במשפט אחד תקופות ארוכות של תהיות ולבטים. "כמובן שבסופו של דבר, עם כל הגלגולים האלה, הרבה טעם בלימוד אין לך. החלטתי לצאת ל"חיזוק" בארץ הגלילית".

"הגעתי לישיבת צפת והגאון רבי שמואל אביגדור פייבלזון שליט"א (אביו של ראש הישיבה) קבע איתי לימוד בחברותא".

"צבטתי את עצמי לבדוק אם אני לא חולם; אני שעברתי כמה וכמה גלגולים זוכה לשבת בצמוד ללמדן אדיר, לעמקן נפלא וללמוד עימו בחברותא!!"

הוא ממשיך במונולוג:

"אודה ולא אבוש שברגעים הראשונים לא קלטתי את סגנון הלימוד שלו. למדנו מסכת 'גיטין' ורק כעבור שעתים של לימוד התחברו לי החלקים. תפסתי שהוא בעצם חותר ל"עומק הפשט". אני שהורגלתי לחפש תמיד את ה"לומדות", קלטתי שהזנחתי את הבסיס של הסוגיה, את הגמרא רש"י ותוספות..."

"כיום, כשאני משחזר את תקופת החיזוק מלא פי בתודה להשם יתברך. היכן הייתי מוצא אדם בקנה מדה כזה שיחזיר לי "געשמאק" בלימוד? המשכנו ללמוד והרגשתי ש"הסבא" (כך הכינוי שלו בישיבה) פשוט עושה לי "עיסוי" במח!"

* * *

למשמע הדברים השחלנו שאלה מתבקשת: אתה מתאר כאן לימוד לא קל! הרי חתימה לעומק הפשט קשה יותר מהשתעשעות עם צננזי מחשבה למדניים!

"אין ספק שזה דרש ממני המון מאמץ - אבל בכל אופן למדנו. תראה;